

A Magyar Köztársaság Nevében!

A Pécsi Ítéltábla a dr. Kiss Péter ügyvéd (7623 Pécs, Madách u. 5/B.) által képviselt **felperes neve** (felperes címe) felperesnek a dr. Hulényi Balázs jogtanácsos által képviselt **I.rendű alperes neve** (I. rendű alperes címe) I. r. és a dr. Korba Szabolcs vezető jogtanácsos által képviselt **II. rendű alperes neve** (II. rendű alperes címe) II. r. alperes ellen kártérítés megfizetése iránt indított perében a Baranya Megyei Bíróság 9.G.21.420/2006/15. számú közbenső ítélete ellen a II. r. alperes 16. sorszám alatt benyújtott fellebbezése folytán megtartott nyilvános tárgyaláson meghozta a következő

k ö z b e n s ő í t é l e t e t:

A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság közbenső ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a II. r. alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 12.000 (tizenkettőezer) forint másodfokú perköltséget.

A közbenső ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

I n d o k o l á s

Az elsőfokú bíróság megállapította, hogy a felperes, mint megrendelő 2004. szeptember 17-én vállalkozási szerződést kötött a G. É. Kft.-vel a Sz. V. Gyógyfürdő megnevezésű felépítmény felépítésére. Megállapodtak, hogy a vállalkozó a szerződés mellékletében meghatározott ütemezés szerint részszámlák benyújtására jogosult. A részszámla benyújtásának feltétele a műszaki ellenőrrel és a megrendelővel igazoltatott teljesítés. A szerződő felek a szerződést 2005. május 20-án és 2006. február 24-én módosították. Az utóbbi módosítás a részszámla benyújtásának és befogadásának előfeltételéül azt szabta meg, hogy a vállalkozó a részszámlában teljesített összeg alapjául szolgáló teljesítésen túlmenően további 15 %-os teljesítést az önkormányzat műszaki ellenőre és az E. Bank műszaki ellenőre

igazolja. A megrendelőt a 30 napon belüli átutalási kötelezettség csak a 15 %-os előteljesítés igazolásától terhelte.

A gyógyfürdő beruházás megvalósításához a II. r. alperes a felperes részére hitelt nyújtott a vállalkozási szerződéseket és módosításokat, és a teljesítésigazolásokat a II. r. alpereshez benyújtották.

A G. Kft. I. és II. részszámláját benyújtotta, az azokon szereplő vállalkozói díjat a felperes kifizette. 2006. január 10-én a G. Kft. kiállította a III. sz. részszámlát, melynek teljesítési határideje 2006. március 22-e, összege 149.209.726 forint volt. A számla kiállítását megelőzően 2006. január 10-én a felperes által megbízott műszaki ellenőr, a B.-I.Kft. részéről eljáró Sz. J. teljesítésigazolást állított ki.

A felperes és társberuházója a Sz. Kft. a szerződés 2006. február 24-ei módosítását követően arra az álláspontra helyezkedett, hogy a G. Kft. a III. részszámláját csak akkor érvényesítheti, ha a Sz. Gyógyfürdő építkezésénél legalább 60 %-os készütségi fokot ér el. A teljesítés azonban nem érte el a 45 %-ot sem, ezért a felperes a III. sz. részszámlában megjelölt vállalkozói díjat nem fizette meg.

2006. szeptember 15-én az I. r. alperes befogadta a G. Kft. azonnali beszédési megbízás iránti kérelmét, amely a 149.209.726 forint beszédésére vonatkozott. Az azonnali beszédési megbízás jogszabályi alapjaként a G. Kft. a közbeszerzésekről szóló 2003. évi CXXIX. tv. (Kbt.) 305. § (3) bekezdését jelölte meg. Az I. r. alperes a beszédési megbízást a felperes számlavezető bankjának, a II. r. alperesnek továbbította, aki a felperes számláját 149.209.726 forinttal megterhelte.

A felperes keresetében kérte, hogy a bíróság egyetemlegesen kötelezze az alpereseket 149.209.726 forint kártérítés, és ennek 2006. szeptember 15-től járó kamatai megfizetésére. Arra hivatkozott, hogy az alperesek az azonnali beszédési megbízásra vonatkozó jogszabályi rendelkezéseket megszegték, elmulasztották megvizsgálni, hogy a jogszabályi feltételek fennállnak-e.

Az alperesek a kereset elutasítását kérték.

Az elsőfokú bíróság rész- és közbenső ítéletében az I. r. alperessel szemben előterjesztett keresetet elutasította, és megállapította, hogy a II. r. alperessel szemben előterjesztett kereset jogalapja fennáll, a II. r. alperes a bankszámla szerződés megszegése miatt a felperest ért kárért kártérítési felelősséggel tartozik. Ítéletének indoklásában megállapította, hogy a felperes és a II. r. alperes között a Ptk. 529. §-ában írt bankszámlaszerződés jött létre, amely a felperes és a II. r. alperes között megbízási típusú jogviszonyt hozott létre. A II. r. alperesre a Ptk. 474. §-ának (2) bekezdésében foglaltak vonatkoznak, a megbízást a megbízó utasításai szerint és érdekének megfelelően kell teljesíteni, tehát a II. r. alperesnek a felperes érdekében vizsgálnia kellett a fizetési megbízások szabályszerűségét. Az azonnali beszédési megbízás kézhezvételét követően a pénzügyi intézet köteles annak szabályszerűségét megvizsgálni, nevezetesen, hogy a jogosult olyan hatályos

jogszabályhelyre hivatkozott-e, amely a prompt inkasszó benyújtását megalapozza, másrészt hogy az a fél, aki az inkasszót benyújtotta, lehet-e egyáltalán a felhívott jogszabályban írt követelés jogosultja. Ha bármelyik vizsgálándó feltétel kapcsán a banknak kétségei merülnek fel, joggal elvárható, hogy az inkasszó teljesítése előtt az esetleges ellentmondások feloldását megkísérelje, és ha ez nem vezet eredményre, az azonnali beszédési megbízást a benyújtónak teljesítés nélkül visszaküldje (BH.1995.531.).

A perbeli esetben a beszédési megbízásban megjelölt jogszabály a Kbt. 305. § (2) bekezdése volt. E jogszabály rendelkezés tartalma adja meg azt, hogy a megbízó érdekeit szem előtt tartó pénzügyintézetnek az inkasszó foganatosítása előtt mit kell megvizsgálnia: elsősorban azt, hogy a közbeszerzési törvényre való hivatkozás a jogosult és a kötelezett jogviszonyában helytálló-e, az ajánlattevőként szerződő fél nyújtotta-e be az inkasszót, és a 305. § (1) bekezdés szerinti 30 napos határidő eltelt-e, végül azt, hogy a fél igazolta-e a szerződésszerű teljesítést. A beruházáshoz a II. r. alperes folyósított hitelt a megrendelő részére, így a vállalkozási szerződés és annak módosításai, az ajánlatkérő és az ajánlattevő személye ismert volt előtte. A teljesítési határidő lejárt a számlán feltüntetett határidőből egyértelmű volt. Elmulasztotta azonban a II. r. felperes annak vizsgálatát, hogy a felperes a szerződésszerű teljesítést igazolta-e. A II. r. alperes által is ismert vállalkozási szerződés alapján a teljesítésigazolás érvényességéhez a műszaki ellenőr és a megrendelő, azaz a felperes igazolása volt szükséges. Ez utóbbi a teljesítésigazolásról hiányzott.

Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint szerződést segezt a II. r. alperes, amikor annak vizsgálata nélkül terhelte meg a felperes bankszámláját, hogy a megjelölt jogszabályi feltételek megvalósultak-e. A Ptk. 529. § (1) bekezdése szerinti kötelezettségét megszegve olyan kifizetést teljesített a felperes számlája terhére, amely nem volt szabályszerű. A Ptk. 318. § (1) bekezdése alapján alkalmazandó 339. § (1) bekezdése szerint kártérítési felelőssége fennáll, a kár mértékének megállapítása azonban további bizonyítást tesz szükségessé. Az azonnali beszédési megbízással leemelt összegből kárként csak az a rész fogadható el, amely a vállalkozó tényleges szerződésszerű teljesítésének értékét meghaladja.

A közbenső ítélet ellen a II. r. alperes jelentett be fellebbezést. Kérte, hogy a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét változtassa meg, és a keresetet a II. r. alperessel szemben is utasítsa el. Álláspontja szerint téves az az ítéleti álláspont, amely szerint a megbízás csak akkor lett volna teljesíthető, ha a szerződésszerű teljesítésről szóló igazolást maga az ajánlatkérőként szerződő fél, a felperes állította volna ki. A Ptk. 219. § (1) bekezdése szerint más személy (képviselő) útján is lehet szerződést kötni, vagy más jognyilatkozatot tenni, kivéve, ha jogszabály szerint a jognyilatkozat csak személyesen tehető meg. Sem a Kbt., sem más jogszabály nem írja elő, hogy a közbeszerzési eljárásban a szerződésszerű teljesítésről szóló igazolást, mint jognyilatkozatot csak személyesen az ajánlatkérőként szerződő fél tehetné meg. A perbeli esetben a felperes éppen a teljesítés igazolására és a számla ellenőrzésére kötött megbízási szerződést a B.-I. V. és Sz. Kft.-vel, aki a

teljesítésigazoláson a teljesítést és a számla kifizethetőségét igazolta. A felperes és az alperes között a perbeli beruházás finanszírozására létrejött hitelszerződés szerint a hitel folyósításának feltétele éppen a megbízott műszaki ellenőr által kiállított teljesítésigazolás volt. A kölcsön folyósításhoz benyújtott teljesítésigazolás formájában mindenben megegyezik a perbeli azonnali beszedési megbízás alapjául szolgáló teljesítésigazolással.

A II. r. alperes álláspontja szerint téves az az ítéleti álláspont is, amely szerint az alperesnek csak a vállalkozási szerződésben meghatározott, a felperes és megbízottja által is aláírt teljesítés igazolás alapján lehetett volna a megbízást teljesítenie. A vállalkozási szerződésben a teljesítés igazolás a részszámla benyújtásának feltétele, tehát a felperes és a vállalkozó közötti szerződéses jogviszony része, amely csak a szerződő feleket kötelezi. A Kbt. 305. § (2) bekezdése ilyen alaki előírást nem tartalmaz. A megbízást kizárólag a jogszabályokban a pénzforgalmi és közbeszerzési jogszabályokban meghatározott feltételek vizsgálata alapján kellett a II. r. alperesnek teljesítenie vagy megtagadnia. A jogszabályi előírásoknak pedig a perbeli azonnali megbízás mindenben megfelelt.

A felperes az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását kérte.

A fellebbezés nem megalapozott.

Az elsőfokú bíróság a tényállást helyesen állapította meg, és annak alapján érdemben helyes döntést hozott. Az elsőfokú bíróság ítéletének jogi indokaival azonban a másodfokú bíróság maradéktalanul nem ért egyet, ezért azt a következők szerint módosítja, illetve pontosítja:

A felek között bankszámlaszerződés jött létre, amelyben az alperes kötelezettséget vállalt arra, hogy a számlatulajdonos felperes pénzüsségeit kezeli és nyilvántartja, azok terhére a szabályszerű kifizetési és átutalási megbízásokat teljesíti. Helyesen állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy a bankszámlaszerződés megbízási típusú jogviszonyt hozott létre a felperes és a II. r. alperes között, ebből adódóan a pénzügyintézet, mint megbízottra is vonatkoznak a Ptk. 474. § (2) bekezdésében foglaltak, a II. r. alperesnek a megbízója érdekében vizsgálnia kell a megbízások szabályszerűségét. A vizsgálat kereteit a speciális rendelkezéseket tartalmazó pénzforgalmi szabályok határozzák meg. A megbízás vizsgálatánál tehát a II. r. alperesnek figyelemmel kellett lenni a megbízás benyújtásakor hatályban volt 232/2001.(XII.10.) Korm. rendelet és a 9/2001.(MK.147.) MNB rendelkezés előírásaira.

A Korm. rendelet 6. § (1) bekezdése szerint a számlatulajdonos rendelkezése nélkül, vagy rendelkezése ellenére a hitelintézet csak pénzfizetésre szóló végrehajtható bírósági illetve közigazgatási határozatok, továbbá a lejártkor az egyenes váltóadás által megjelölt hitelintézetnél fizetés végett bemutatott váltó

alapján, valamint jogszabályban meghatározott más esetekben terheli meg a bankszámlát.

A perbeli esetben a felperessel szerződéses kapcsolatban álló vállalkozó bízta meg a bankszámláját vezető hitelintézetet a III. részszámla alapján a vállalkozói díj beszedésével. A 9/2001. MK. 147. MNB rendelkezés 20. § (4) bekezdéséből következően ilyen esetben a hitelintézet nem értesítheti a kötelezettet, és a kötelezett külön rendelkezése (hozzájárulása) nélkül, vagy esetleges rendelkezése (kifogása) ellenére kell megterhelni a bankszámlát. Erre azonban csak az MNB rendelkezés 19. § (3) bekezdésében megjelölt esetekben jogosult, illetve köteles. Azt, hogy a 19. § (3) bekezdésében megjelölt valamely feltétel fennáll-e a hitelintézet köteles vizsgálni. A 19. § (3) bekezdés a) pontja szerinti esetben (ha törvény írja elő az azonnali beszedési megbízás alkalmazását) a hitelintézet megbízotti minősége és a megbízó érdekében való eljárás kötelezettsége miatt a jogszabály feltüntetésének alaki vizsgálata önmagában nem elegendő. Azt is vizsgálni kell, hogy a jogszabály előírt feltételeket az inkasszó teljesítéséhez, és ha igen, úgy azokat a jogosult teljesítette-e. Ennek érdekében a hitelintézet köteles az inkasszóhoz mellékelt okiratokat megvizsgálni.

A perbeli esetben az azonnali beszedési megbízásban a G. Kft. a Kbt. 305. § (2) bekezdésére hivatkozott. E jogszabály szerint az ajánlatkérőként szerződő fél által igazolt szerződésszerű teljesítés esetén a 305. § (1) bekezdés szerinti határidő eredménytelen elteltét követően az ajánlattevőként szerződő fél azonnali beszedési megbízást nyújthat be a 22. § (1) bekezdése szerinti ajánlatkérő bankszámlája terhére. Az azonnali beszedési megbízás benyújtásakor hatályos jogszabály tehát az azonnali beszedési megbízás alkalmazását ahhoz a feltételhez kötötte, hogy a megrendelő a szerződésszerű teljesítést igazolja. Ebből következik, hogy a megbízáshoz csatolni kell a megrendelő által kiállított teljesítésigazolást. A perben irányadó tényállás szerint az azonnali beszedési megbízáshoz csatolt feljegyzést a megrendelő, a felperes nem írta alá, azt a felperes és a társberuházó által megbízott műszaki ellenőr állította ki. Ez a teljesítésigazolás a felperes részéről elfogadott teljesítésnek csak akkor minősülhet, ha a felperes a műszaki ellenőrzést ellátó gazdálkodó szervezetet képviseleti joggal ruházta fel a szerződésszerű teljesítés igazolására. Képviseleti jogot a Ptk. 222. §-a szerint meghatalmazást keletkeztet, de megbízási szerződésben is lehet képviseleti jogot biztosítani.

Az irányadó tényállás szerint a műszaki ellenőr részéről kiállított teljesítésigazoláson kívül egyéb okiratot nem csatoltak. A G. Kft. nem mellékelte azt a meghatalmazást vagy megbízási szerződést, amelyből egyértelműen megállapítható lett volna, hogy a B.-I. Kft. a felperes meghatalmazottjaként a teljesítés igazolására a felperes nevében jogosult. A műszaki ellenőr feladata a 159/1997. (IX.26.) Korm. rendelet 2. § (1) bekezdése szerint építési szerelési munka szakszerűségének ellenőrzése, illetve az építető helyszíni képviselte. Nincs akadálya annak, hogy a műszaki ellenőr megbízása vagy meghatalmazása a teljesítésre is kiható jognyilatkozatra is kiterjedjen. Ehhez azonban a megrendelő felhatalmazása és ennek okirattal igazolása szükséges. Jelen esetben a műszaki ellenőrnek képviseleti joga nem volt,

és ilyen okiratot a G. Kft. az azonnali beszédési megbízáshoz nem mellékelte. A teljesítés jogszabályi előfeltételének hiánya miatt tehát a II. r. alperes az azonnali beszédési megbízást nem teljesíthette volna. Megállapítható tehát, hogy a II. r. alperes a bankszámlaszerződést felróható módon megszegte, és felelőssége az ezzel összefüggésben keletkezett kárért a Ptk. 318. § (1) bekezdése és 339. §-a alapján fennáll.

Nem mentesülhet a kártérítési felelősség alól a II. r. alperes arra hivatkozva sem, hogy a felperessel megkötött szerződés alapján a kölcsön folyósításához benyújtott teljesítésigazolás is a B.- I. Kft.-től származott, és ennek formája hasonló volt a perbeli teljesítésigazoláshoz, azaz a II. r. alperes alaposan feltételezte, hogy a felperes nevében a műszaki ellenőr jogosult a teljesítés igazolására. A korábbi teljesítésigazolásokat ugyanis maga a felperes nyújtotta be a II. r. alpereshez, és ezzel a műszaki ellenőr által igazolt részteljesítést maga is elismerte. Fellebbezésében a II. r. alperes is arra hivatkozott, hogy a műszaki ellenőr által kiállított teljesítésigazolás a felperes és a II. r. alperes között a perbeli beruházás finanszírozására létrejött hitelszerződés szerint volt a hitel folyósításának feltétele. Az azonnali beszédési megbízás vizsgálatánál azonban nem a felperes és a II. r. alperes közötti hitelszerződés, hanem az előzőekben hivatkozott jogszabály előírásai az irányadók. A III. részszámlával kapcsolatos teljesítés igazolására a felperes a műszaki ellenőrt előzetesen nem jogosította fel, és eljárását utólagosan sem hagyta jóvá.

A felperes kára a bankszámla megterhelésével bekövetkezett, a kárt a II. r. alperes és az azonnali beszédési megbízást benyújtó közösen okozta (BH.1996.436.), így a felperes a Ptk. 344. § (1) bekezdése alapján jogszerűen igényli a II. r. alperestől a Pp. 337. § (1) bekezdésére is figyelemmel a teljes kár megtérítését. A Ptk. 337. § (3) bekezdése szerint beszámításra a társkötelezettek követeléseit nem lehet felhasználni, ezért a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletének indokolásából mellőzi a kár mértékével kapcsolatos megállapítást, azt, hogy kárként csak az a rész fogadható el, amely a vállalkozó szerződésszerű teljesítésének értékét meghaladja.

A Pp. 78. § (1) bekezdése alapján a másodfokú bíróság a másodfokú eljárásban felmerült perköltség megfizetésére kötelezte, a felperes jogi képviselőjének munkadíját a másodfokú bíróság a 32/2003.(VIII.22.) IM. rendelet 3. § (3) és (5) bekezdése alapján állapította meg, a közbenső ítélet elleni fellebbezésnél a pertárgy értéke nem állapítható meg.

P é c s, 2007. december 5.

Dr. Veszely Józsefné s.k. a tanács elnöke, Dr. Zóka Ferenc s.k. előadó bíró, Dr. Kovács Ildikó s.k. bíró

